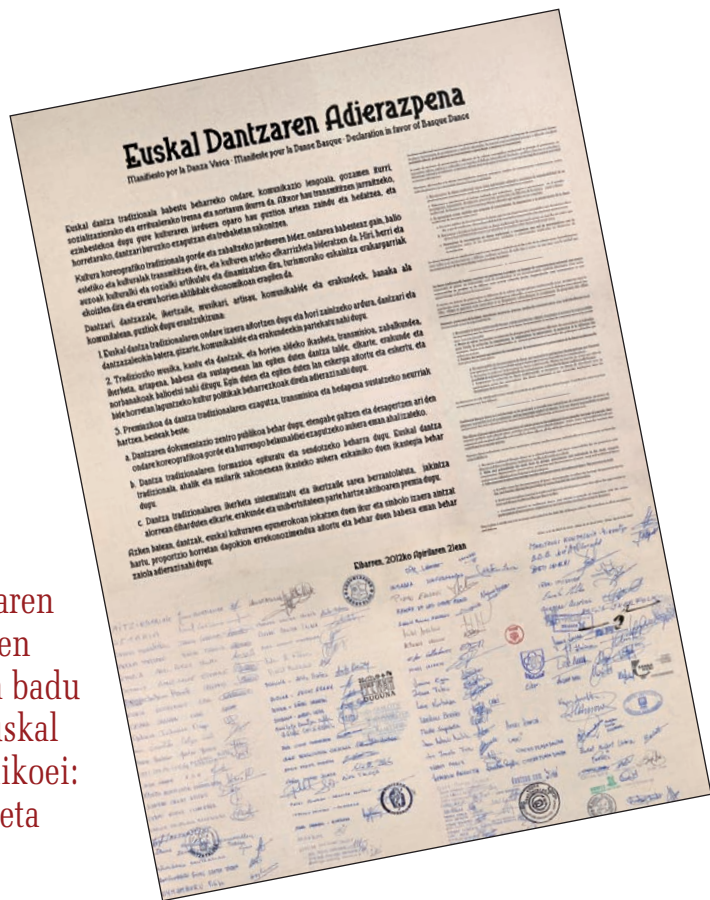

EUSKAL DANTZAREN ADIERAZPENA

Aldarrikapen publikoa, etxe barruko batasuna sendotzeko

Dantza tradizionalaren sektoreak Euskal Dantzaren Adierazpena izeneko manifestua aurkeztu zuen apirillean. Xede nagusia barne kohesioa indartzea badu ere, agiriak mezu garrantzitsua bidaltzen dio euskal jendarteari eta, haiek aipatu gabe, erakunde publikoei: dantza tradizionalak denon zaintza behar du, eta horrekin batera premiazko zenbait neurri.

| UNAI BREA |

GEHIENBAT Gernika iltzatu zaigu memorian, baina jakina da beste euskal hiri batzuek ere erruz jasan zutela bonben infernua 36ko Gerran. Eibar, esaterako, frontearen muga izan zen zazpi hilabetez; sistematikoki, lehorrez zein airez, bonbardatua izan eta gero, euskal armagintzaren hiriburuak Gernikak baino egun bat lehenago nozitu zituen abazio alemaniar-italiarraren izugarrikeriak.

Gertakari lazgarrioren 75. urteurrena zela eta, Eibarko gizarte eta kultur eragileek, nor bere arloan, hainbat jarduera prestatu zuten iragan apirillean. Hartara, Kezka dantza taldeari eta dantzan.com elkarteari iruditu zitzaizkien gerraren gordinkerietatik irakaspen bat ateratzea bazegoela: “Badi-rudi dantza sektorean ez gara ondo konpontzen; desadostasunak daude, nor bere kasa dabil... Milaka hildakorekin konparatuta, huskeria da hori. Beti bat ez etorri arren, oinarri-oinarrian ados gaude”, dio Oier Araolazak.

Dantza tradizionalaren sektoreak premiazko zatitu dokumentazio zentro bat eratzea, formazioa egituratzea eta ikerkuntza sistematizatzea. Aspaldiko gabeziak daude hiru alorretan

Adostasun hori nolabait gorpuztea bururatu zitzaizkien, eta emaitza Euskal Dantzaren Adierazpena izan zen. Apirilaren 21ean aurkeztu zuten manifestua Eibarko Udaletxean, eta orduantxe jaso zituen lehenbiziko atxikimenduak, sinadura bitartez. Ondoren, soka-dantza egin zuten Euskal Herri osotik hara bildutakoek. Zer hobe, eskuak elkarri ematez ari gara.

Arazo zaharrak

Batasun nahiak sorrarazi du Euskal Dantzaren Adierazpena. Dantza tradizionala esparru atomizatua da, eta lidergo argirik ez du, ez eta erakundeen aurreko ordezkartza bakarra. Hala aitortzen du Xabier Mendizabal Euskal Dantzarien Biltzarreko, alegia, ustez lidergo hori legokiokeen elkarteko presidentek. Helburu nagusia sektorea oinarritzeko ideia batzuen inguruan trinkotzea izanik, momentuz horretan dihardute batez ere mani-

FELIPE LOYOLA-CC BY SA

FELIX MORQUECHO-CC BY SA

INAKI ZUGASTI-CC BY SA

Apirilaren 21ean aurkeztu zen jende aurrean Euskal Dantzaren Adierazpena, Eibarko Udaletxean egindako ekitaldian, dantza munduko ordezkari eta zabalaren parte-hartzearekin. Aitzindariak elkarte zuberotarreko Jean Bordaxar (goiko eta ezkerreko argazkian) izan zen izenpetzen lehena. Sinadura bilketak jarraitu egiten du; dantzan.com webgunean dago horretarako aukera.

inon ageri, baina mezuak hartzaile jakinak ditu, ikusiko dugunez.

Etengabe desagertzen ari den ondarea

Euskal Dantzaren Adierazpenak esaldi horrekin nabarmendu nahi du dokumentazio zentro baten garrantzia. Aspalditik dator historia: 1996-97 urteetan, Eusko Jaurlaritzak inkesta egin zuen kultur arlo guztietan, behar handienak zeintzuk ziren jakin guran, eta dantza tradizionalak eskatu ziona gutxi gorabehera Adierazpenean jasotako gauza berak ziren. Tartean, dokumentazio zentroa. Euskal Kulturaren Planak (2004), azkenik, gaiari buruzko txosten bat egitea aurreikusi zuen. Ez zen dantza munduko ordezkariak nahi zutena, baina zerbait bazen. Txostena Eusko Ikaskuntzak egin zuen, eta Oier Araolazak gogoratzen duenez, ondorio argia eman zuen: premiazko ekintzak behar ziren, dantzarekin lotutako ondare asko oso baldintza txarretan baitzegoen.

Orduko Jaurlaritzak premiari erantzuteko asmoa izan bazuen ez dugu jakingo, urteak joan urteak etorri 2009ko gobernu aldaketa gertatu baitzen. Legegintzaldi erdia ez atzera eta ez aurrera igaro eta gero –Xabier Mendizabalek salatzen duenez–, azkenik argi geratu

festuaren sustatzaileek, “etxe” barruan ahalik eta adostasunik zabalaren bila. Arrakastaz, bai Mendizabalek bai Oier Araolazak diotenez. Geroago etorriko dira jendarteratzeko ahalegin serioagoak.

Nolanahi, Adierazpenak agerian uzten ditu dantza tradizionalaren beste gabezia eta behar batzuk. “Kulturaren gainerako esparruetan gauzak antolatuago daude”, azaldu du Mendizabalek, “dantzaren barruan ere klasikoak, garaikideak... badaukate egitura bat, irakasle prestatuak, curriculum”. EDBko presidentearen hitzetan, dantza tradizionalak askoz bide amateur eta militanteagoa urratu izan du, eta horrek alde onak baditu, baina ondorioetako bat da sektorea egitura sendoen beharrea dela. Aspaldiko ahuldadeez ari gara. Esaterako: orain sei urte, aldizkari honetan bertan, (ikus *Etorkizuna dantzan eta zalan dantzan* erreportajea, ARGIA 2.045 zbkia.) gutxi gorabehera arazo berberak izan genituen mintzagai, eta protagonista bereberekin gainera.

Dantza tradizionalak nolako bultzada behar duen ederki zehazten du Euskal Dantzaren Adierazpenak. Hiru puntuko aldarria da; lehen biak orokor samarrak dira, eta hirugarrenean, berriz, premiazko zat jotzen dira “ezagutza, transmisioa eta hedapena sustatzeko neurriak”. Neurri horietako hiru, beharrezkoenak, aipatzen ditu agiriak: dokumentazio zentro publiko bat sortzea, formazioa egituratzea eta ikerketa sistematizatzea. “Eskatu” hitza ez da

Barne mailako kohesioa indartzeko ari dira baliatzen Adierazpena batez ere, baina nolanahi, manifestuak agerian uzten ditu dantzaren beharrak, eta eskari zehatzak egiten dizkio administrazioari

Ikerkuntza basamortuan galduta

ADIBIDE ZEHATZA erabili du Oier Araolazak dantza tradizionalaren ikerkuntza zer nolako basamortuan galduta dabilen adierazteko: “Topikoetatik bizi gara. Ez da posible urtero agertzea euskal ballet izar bat esanez balleta eta euskal dantza lotuta daudela, dantza klasikoan pas de basque erabiltzen delako. Esaten ari gara euskal dantza dela klasi-koaren ama, eta ez gara gai izan 40 urtean ikertzaile bat Parisera bidaltzeko, Louis XIV.aren gorteko dantza akademiara joan ziren hogeitazazpi dantzari lapurtarrekin zer gertatu zen arakatzera. Zer ikasi zuten? Beraiek zerbait irakatsi zuten? Ez daukagu ideiarik ere”.

zen Kultura Sail berriak ez zeukala asmorik dokumentazio biltegi fisiko bat sortzeko, eta indarrak digitalizaziora bideratu zituen. Gero, ezta indarrak ere. Kulturaren Euskal Kontseiluak 2012ko proiektu estrategikoei eskaintzen dion txostenean irakur daitekeenez, dantzaren alorreko dokumentazio bilketa eta digitalizazioa gauzatzea aurrekontua lortzearen menpe dago. Krisi garaian beste lehentasun batzuk daude. Horregatik hain zuzen, krisiagatik, Xabier Mendizabalek ez dauka itxaropen handirik EAEko gobernu aldaketak ekar dezakeenarekin, Kultura Sail berriak, zerbaiti heltzekotan, lehenengo urratsa dokumentazio zentroa behingoz bideratzea izango litzakeela uste badu ere.

Formazio falta, gaitz handienetakoa

Dantza tradizionalaren munduan izan diren desadostasun eta ezinikusien arrazoi nagusietakoa formazio falta dela pentsatzen du Oier Araolazak, horra norainoko garrantzia daukan beretzat gaiak. Hala ere, adostasun zabala dago sektorean euskal dantza irakasle batek eduki behar lukeen curriculumaz. Izan ere, osatzen hasita dago curriculum hori, baina Araolazaren iritziz ez du zentzurik hura garatzen jarraitzeak aurrez beste oinarri batzuk ipini gabe: ikasketa plan zehatza, ikasketen maila, kreditu kopurua... Administrazioak heldu beharreko gaia hori ere. Ondo gogoan hartuta, beti ere, administrazioa diogunean Eusko Jaurlaritzaz eta EAEko foru aldundiez ari garela, Euskal Herriko gainerako erakundec-

atik deus ezin baitaiteke itxaron gaur-gaurkoz, Akitaniako Erregioak Iparraldeko Dantzarien Biltzarrari ematen dizkion sos batzuez harago.

Ikerkuntza, haize berri faltan

Iñaki Gorizelaia EHUko errektorea izan zen apirilean egindako ekitaldi hartan Adierazpena izenpetu zuen lehenengoetakoa, ez unibertsi-tatearen izenenean, bere herriko dantza taldearenean baizik. Alta, Oier Araolazak nahi luke EHUK arreta handiagoa eskaintzea dantza tradizionalari. Edo arreta, besterik gabe. “Gaia serioa da; orain 40 urteko liburuekin gabiltza”, kexu da eibartarra. Formazio espezifikorik gabeko ikertzaile belaunaldi emankorra izan zen Euskal Herrian, baina ez du segidarik izan, are gutxiago mundu akademikoan. “Argi daukat EHUK euskal dantzari buruzko sail bat eduki beharko lukeela, eta ekimena ez badu arlo akademikoak sortzen, erakundeek erraz sustatu dezakete. Zergatik ez da egiten? Dantzaren alorrak ez daukalako lobby izateko gaitasunik”. Borondatea duenak ez du dirurik, ezta dirua duena konbentzitzeko ahalmenik ere. “Baina gero –amorratzen da Araolaza– dantza tradizionala gure sinbolo modura aurkezten dugu”. ■

Gabriel Aresti

euskaltegia eta akademia

Neguko Barnetegiak

Prezio bereziak langabeentzat

HABEko azterketetarako ahozkoak prestatzeko Bilbon eta Bakaikun

<p>Barnetegiak</p> <p>Azaroaren</p> <ul style="list-style-type: none"> - 12tik 16ra - 19tik 23ra <p>Abenduaren</p> <ul style="list-style-type: none"> - 3tik 9ra - 5etik (afaria) 9ra - 5etik (afaria) 12ra 	<p>Asteburuak</p> <p>Azaroaren</p> <ul style="list-style-type: none"> - 9tik 11ra - 16tik 18ra - 23tik 25era - 30etik <p>abenduaren 2ra</p>
---	--

San Bizente 2 - 4.a - Bilbo - Tel: 94 423 75 91 - bulegoa@gabrielaresti.com

www.gabrielaresti.com